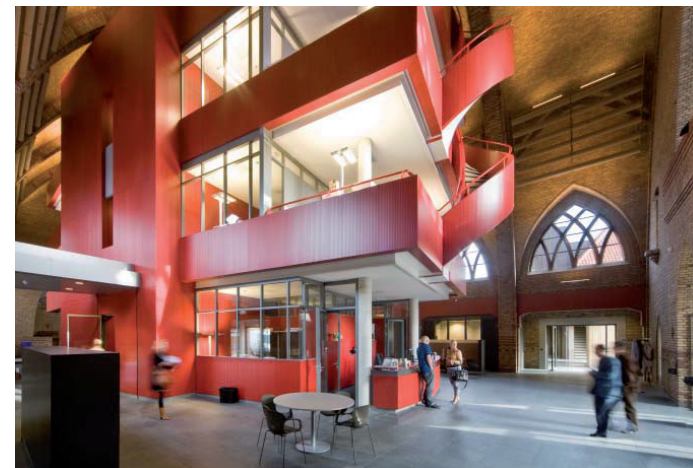


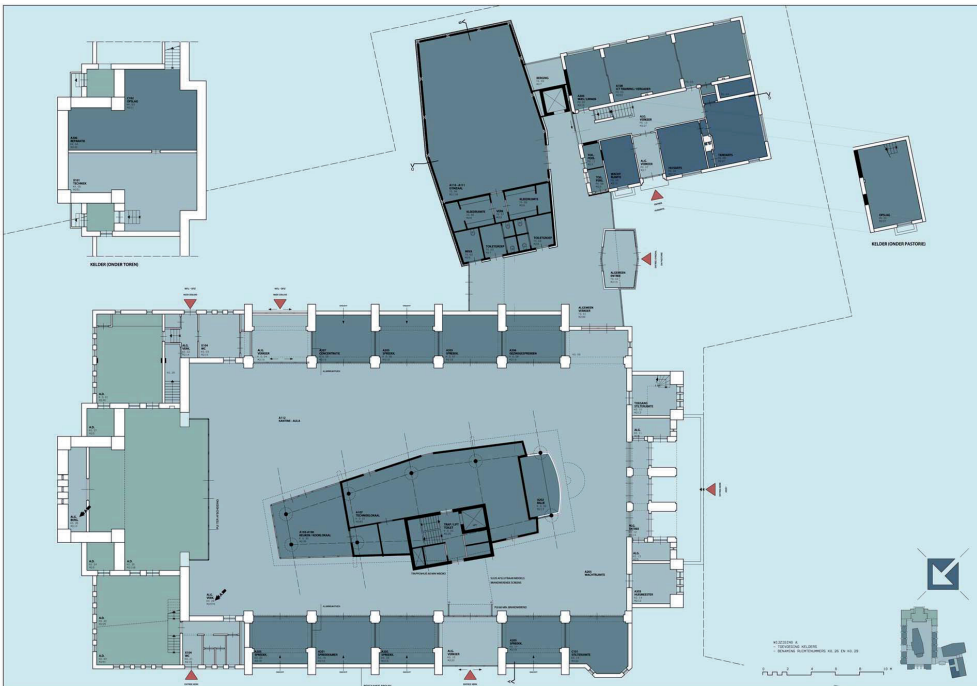
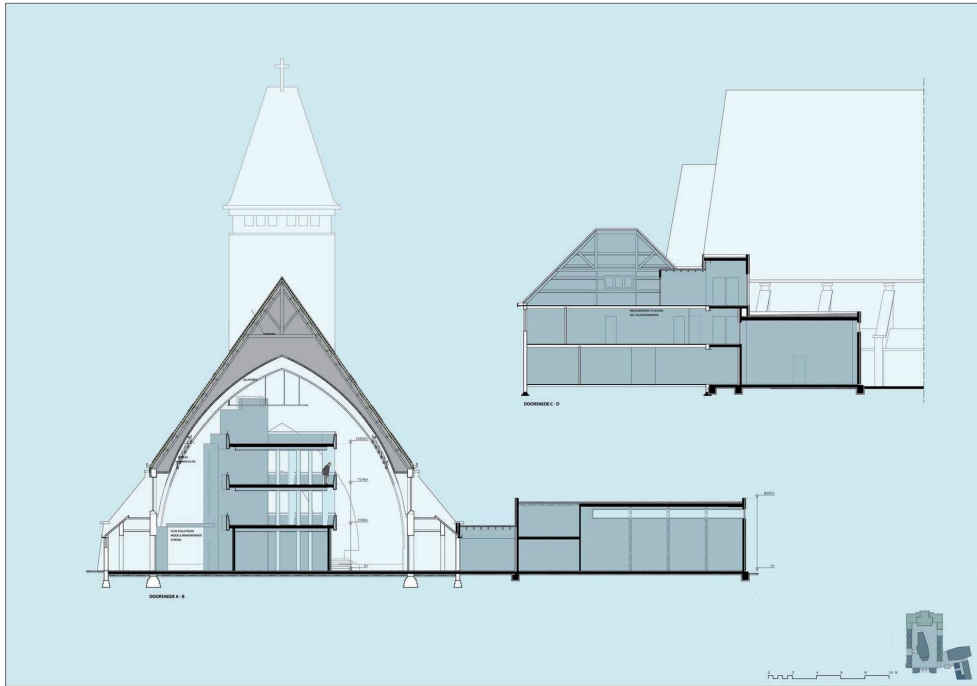
Pastoor van Arskerk, Elfi3 Eindhoven



In november 2012 is de gerestaureerde en herbestemde Pastoor van Arskerk in Eindhoven in gebruik genomen. Om de fraaie baksteenconstructie van de kerk zoveel mogelijk tot zijn recht te laten komen, heeft Wijnen Architectuur ervoor gekozen om de extra gewenste gebruiksoppervlakte onder te brengen in een vrijstaand object in de kerk. In het gebruik wordt dit object 'de spie' genoemd. Tevens is veel aandacht besteed aan het uit het zicht brengen van de hoogwaardig technische voorzieningen die nodig zijn om de nieuwe functies op een duurzame manier in een oud gebouw onder te brengen.







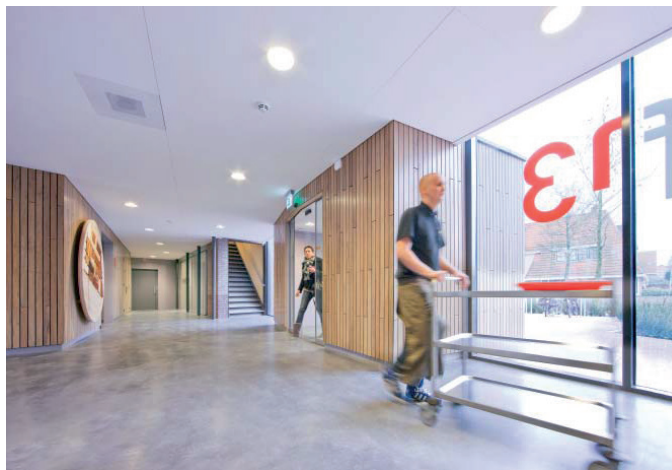
FUNCTIE IN DE WIJK

De Pastoor van Arskerk is altijd een gebouw geweest dat een centrale en belangrijke rol vervulde voor de wijk en haar bewoners. Om dit in de toekomst ook te waarborgen kocht woningcorporatie Woonbedrijf de kerk en gaf haar een maatschappelijke bestemming. Uitgangspunt is dat de organisaties in Elf13, de nieuwe naam voor het gebouw, samenwerken en elkaar versterken. Combinatie Jeugdzorg en buurtvereniging Pastoor van Arsplein waren vanaf het begin betrokken bij de ontwikkeling van een nieuw multifunctioneel gebouw. Ook een tandarts, een huisarts, een NLP trainingscentrum en creatief begeleidingscentrum Boeday hebben er inmiddels hun plek gevonden.

GEBOUW IN EEN GEBOUW

De Pastoor van Arskerk, in 1929 door architect M. van Beek ontworpen, is een gemeentelijk monument met name vanwege de samenhang met het voorliggende Pastoor van Arsplein. Om het oorspronkelijke gebouw volledig tot zijn recht te laten komen heeft Wijnen Architectuur ervoor gekozen om de nieuwe invulling te ontwerpen als een losstaand object. Door de spie-vorm en de positionering van dit gebouw-in-een-gebouw ontstaan diverse ruimten in het middenschip, van een steegachtige beleving tot een open plein. Het nieuwe gebouw biedt op de verdiepingen plek voor circa 50 flexplekken. Doordat de verdiepingen geen dichte gevels hebben, maar uitsluitend een borstwering is er een zeer open verbinding met de kerk ontstaan. De voormalige pastorie is grotendeels gehandhaafd en huisvest op de begane grond o.a. de huis- en tandarts.





Op de verdiepingen hebben de ruimtes hun huiskameruitstraling teruggekregen en bieden daarmee ruimte voor opvang en begeleiding van jongeren.

TUSSENLIID

Om een kleine gymzaal te realiseren en tevens een centrale entree te maken is een nieuw tussenlid tussen kerk en pastorie ontworpen. De vorm hiervan alsmede de hoekverdraaiing zorgt voor een natuurlijke overgang tussen beide bestaande onderdelen. Deze vorm komt terug in de entree, de gymzaal en de liftopbouw.

TECHNIEK

De nieuwe functies en gebruikers van Elf13 vragen om andere eigenschappen dan het kerkgebouw van oorsprong biedt. Wijnen Architectuur heeft veel aandacht besteed om de noodzakelijke technische oplossingen volledig weg te werken zodat de monumentale uitstraling behouden is gebleven. Van de complete nieuwe

installatie voor verwarming en verse lucht is dan ook niets meer te zien.

De invulling van licht en geluid zijn gedurende het hele traject belangrijke thema's geweest. Om meer daglicht te realiseren zijn de bestaande glas-in-lood ramen vervangen door helder geïsoleerd glas. Het historisch gebrandschilderde glas is gedocumenteerd en opgeslagen in de kelder. De overige verlichting is gerealiseerd aan de hand van een ontwerp van Peter van Kempen. Hij heeft met het toepassen van o.a. powerleds de architectuur van gemetselde tongewelven en steunberen weten te versterken.

De nagalmtijd in de kerk bedroeg vele seconden en was daarmee veel te lang voor de nieuwe functies. Alle toevoegingen die gedaan zijn in en rond het middenschip bevatten onderdelen om deze nagalmtijd te reduceren.

De borstweringen van de spie zijn gemaakt van een 'open' beplating met daarachter geluidsabsorberend materiaal.

Doordat de spie in open verbinding staat met de kerk werken de plafonds hiervan ook mee de nagalmtijd te verkorten en de puien van de zijbeuken zijn voorzien van beplating met perforatie die ook absorberend werken. Tussen de steunberen zijn meelopend met de vorm van de gewelven baffles opgehangen waarmee een comfortabele akoestiek gerealiseerd wordt.

DUURZAAMHEID

Een gebouw een tweede leven geven is in het kader van duurzaamheid een enorme winst. Voor dit tweede leven in de 21e eeuw zijn er wel aanvullende maatregelen nodig. Deze maatregelen zijn ook in de monumentale omgeving van dit project zeer goed mogelijk zolang ze maar zorgvuldig gekozen worden. Het bestaande gebouw is om te beginnen daar waar nuttig en verantwoord zo goed mogelijk geïsoleerd. Zowel de gevels inclusief beglazing, als het dak en de nieuwe vloer zijn voorzien van een warme jas. De toe-

gevoegde energie blijft hiermee zo lang mogelijk in het gebouw. Daarnaast is er een oplossing gevonden om de energie duurzaam op te wekken door gebruik te maken van een WKO-installatie in combinatie met warmteterugwinning voor verwarming en koeling. Tenslotte zijn zoveel mogelijk energiezuinige onderdelen toegevoegd, o.a. middels LED-verlichting. Duurzaamheid wordt niet alleen bereikt door energetisch verantwoord te handelen, maar zit ook in de toepassing van materialen. In dit geval heeft dit onder meer geleid tot het toepassen van bamboe beplating, cradle-to-cradle tegels en een plat dak voorzien van sedum begroeiing. Voorzieningen aan dakranden, een speciale vleemuizenkelder en speciale kastjes opgehangen tijdens de bouw zorgen, ervoor dat de oorspronkelijke bewoners, gierzwaluwen en vleermuizen, ook in de toekomst hun thuis kunnen behouden.





PASTOOR VAN ARSKERK

Pastoor van Arsplein 11-13
Eindhoven

STUDIE HERBESTEMMING

2005 - 2009

UITWERKING

2009 - 2010

REALISATIE

2010 - 2012

OPDRACHTGEVER

Woonbedrijf Hhvl-SWS, Eindhoven

ADVISEUR CONSTRUCTIES

Advies- en ingenieursbureau Van de Laar, Eindhoven

ADVISEUR INSTALLATIES

Nelissen ingenieursbureau, Eindhoven

ADVISEUR BOUWMANAGEMENT

Monumentenfonds Brabant, Vught

ADVISEUR HUISVESTING

HIPP Consultancy, Elsloo

ADVISEUR VERLICHTING

Peter van Kempen, 's-Hertogenbosch

AANNEMER BOUWKUNDIG

Bouwbedrijf vd Ven, Veghel

aannemer installaties

Cofely Zuid, Eindhoven

ARCHITECT

Wijnen Architectuur
Stationsweg 7A
postbus 1015
5200 BA 's-Hertogenbosch
073 610 07 68
miel.wijnen@wijnenarchitectuur.nl
www.wijnenarchitectuur.nl

FOTOGRAFIE

Norbert van Onna